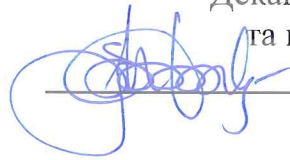

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

бакалавр
(освітній ступінь)

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету урбаністики
та просторового планування
/Алірза МАМЕДОВ/
21 червня 2022 року

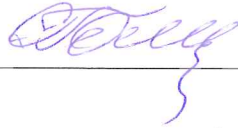
РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Гендерна політика
(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності
052	Політологія
	назва освітньої програми
	Політичний менеджмент

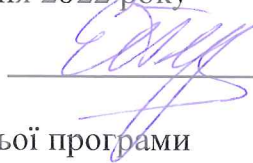
Розробники:

Голуб О.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол №12 від 21 червня 2022 року

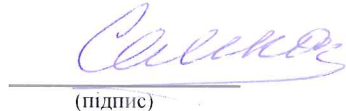
Завідувач кафедри

/Євген ПЕРЕГУДА/

Схвалено гарантом освітньої програми
Політичний менеджмент

Гарант ОП

/Вадим СЕМКО/
(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № 3 від 21 червня 2022 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2022-2023 н.р.

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання:							денна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр			Пз	КП	КР	РГР			
052	Політологія ОП «Політичний менеджмент»	3	90	44	22		22	46				1	Залік	6	

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання:							заочна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	Л	Лр			Пз	КП	КР	РГР			
052	Політологія ОП «Політичний менеджмент»	3	90	26	8		18	64				1	Залік	8	

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета: оволодіння сучасними теоретичними основами щодо публічної гендерної політики, практичними навичками щодо використання гендерних технологій у публічному управлінні, проведення гендерного аналізу, розроблення гендерних стратегій розвитку публічних організацій, об'єднаної територіальної громади, регіону.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3135>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
Загальні компетентності	
ЗК1	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
Фахові компетентності	
СК1	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК3	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК6	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК9	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що досягаються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН1	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
ПРН8	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
ПРН10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
ПРН13	Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1

МОДУЛЬ 1. Теоретичні засади формування та реалізація гендерної політика

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи формування гендерної політики

Лекція 1. Концептуальні підходи до визначення поняття «гендерна політика»

Практичне заняття 1

Основні поняття і зв'язок між ними: гендер і стать, гендерна ідентичність, маскуліність і фемініність, гендерні відносини, гендерна структура суспільства. Основні теорії гендеру: теорія соціального конструювання гендеру; теорія стратифікації гендеру; теорії гендеру як культурного символу.

Основні гендерні характеристики особистості: гендерна ідентичність; гендерні ролі; гендерні установки; гендерні стереотипи: сутність, функції, наслідки.

Трансформація суспільного бачення гендерної рівності та її етапи. Важливість гендерної рівності в аспекті формування та розвитку сучасних демократій.

Гендерна політика: поняття та сутність. Принципи гендерної політики в системі публічного управління. Гендерні теорії та концептуальні підходи до дослідження гендерної політики в публічному управлінні

Державна гендерна політика: суть, зміст, завдання. Принципи гендерної політики. Стратегії гендерної політики (політика позитивних дій, антидискримінаційна політика, гендерний мейнстримінг). Сучасні моделі гендерної політики. Механізм реалізації гендерної політики. Основні етапи вирішення гендерних суспільних проблем.

Лекція 2. Нормативно-правове забезпечення гендерної політики в Україні (4 год.)

Практичне заняття 2

Практичне заняття 3

Загальне правове регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Конституція України. Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Національні плани та державні соціальні програми у вказаній сфері.

Інтеграція гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів. Проведення гендерно-правової експертизи. Порядок проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів.

Законодавство щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці та соціального забезпечення.

Тема 3. Міжнародні документи та зобов'язання України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Практичне заняття 4

Міжнародно-правові документи ООН з питань гендерної рівності. Загальна декларація прав людини 1948 р. Конвенція про політичні права жінок 1952 р. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. (CEDAW). Декларації про викорінювання насилля щодо жінок 1993 р. Пекінська Платформа Дій та Пекінська декларація 1995 р. Декларація тисячоліття ООН 2000 р. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Резолюція РБ ООН 1325.

Міжнародні норми та стандарти гендерної рівності у сфері праці Міжнародної організації праці (МОП). Конвенція №100 "Про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності". Конвенція №103 "Про охорону материнства". Конвенція No 111 "Про дискримінацію в галузі праці та занять". Конвенція №122 "Про політику у сфері зайнятості". Конвенція №156 "Про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками".

Акти Ради Європи у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Стамбульська конвенція.

Змістовий модуль 2. Механізми реалізації гендерної політики в Україні та світі

Тема 4. Інституційний механізм формування та реалізації гендерної політики (4 год.)

Практичне заняття 5

Практичне заняття 6

Національний механізм реалізації гендерної політики. Роль Президента України у забезпеченні гендерної рівності. Компетенція Верховної Ради України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Кабінету Міністрів України щодо забезпечення гендерних перетворень. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, визначені в їх складі уповноважені особи (координатори) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Сучасний стан участі жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Гендерний дисбаланс в органах державного управління. Гендерна асиметрія представницьких органів влади.

Роль громадських об'єднань у формуванні та реалізації гендерної політики.

Регіональні та партійні об'єднання жінок.

Тема 5. Реалізація гендерної політики на місцевому рівні в контексті децентралізації

Практичне заняття 7

Механізм забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на регіональному рівні. Гендерний підхід в діяльності органів місцевої влади.

Практичні інструменти та досвід реалізації місцевих гендерних ініціатив в Україні. Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад.

Гендерне інтегрування на місцевому рівні: досвід міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків. Запровадження гендерно орієнтованого бюджетування в об'єднаних територіальних громадах України.

Зміст і основні ознаки комплексного підходу до вирішення проблем гендерної рівності на місцевому рівні. Інтеграція гендерної складової в публічну політику та програми. Інтеграція гендерного виміру до процесу ухвалення управлінських рішень. Гендерний аналіз як інструмент впровадження гендерних підходів у державну політику. Гендерно-сегреговані статистичні дані.

Тема 6. Міжнародний досвід творення суспільства гендерної рівності (4 год.)

Практичне заняття 8

Практичне заняття 9

Передумови гендерних перетворень у світі. Концептуальне бачення гендерних перетворень.

Становлення суспільства гендерної рівності як світова стратегія. Світові тенденції утвердження рівності обох статей. Гендерні трансформації глобального масштабу. Міжнародні механізми забезпечення гендерної рівності.

Конституційне забезпечення рівних прав та можливостей у національних суспільствах. Спеціальні цільові закони з рівних прав і можливостей. Гендерно-правова експертиза законодавства.

Інструменти вимірювання гендерної нерівності. Моніторинг досягнення гендерної рівності: глобальні рейтинги ефективності гендерної політики та рейтинги ефективності гендерної політики країн ЄС. Місце України у глобальних гендерних рейтингах.

Роль медіа у забезпеченні гендерної рівності та формуванні гендерних стереотипів.

Тема 7. Досвід формування та реалізації гендерної політики у Європейських країнах (4 год.)

Практичне заняття 10

Практичне заняття 11

Гендерна рівність як одна із цінностей Європейського Союзу. Принципи гендерної рівності в законодавстві ЄС.

Гендерна політика на рівні ЄС. Рівні права і можливості для жінок і чоловіків у договорах ЄС. Запровадження спеціальних механізмів гендерної політики. Подвійний підхід у гендерній політиці ЄС (гендерна пріоритетизація і спеціальні заходи). Основні правові механізми впровадження квотування.

Інституційне забезпечення гендерної рівності. Індекс гендерної рівності як важливий індикатор стану гендерних відносин у ЄС.

Позитивні заходи (гендерні квоти) і країни ЄС. Рівна участь жінок і чоловіків у прийнятті рішень у структурах ЄС.

Виклики політики гендерної пріоритетизації в ЄС. Кращі приклади залучення жінок до політики та забезпечення гендерної рівності. Важливість створення дружнього до сім'ї робочого середовища для більшого залучення жінок до публічної сфери. Лобіювання жіночого представництва. Приклади збільшення можливостей жінок через освіту.

Індивідуальне завдання

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Практичні інструменти та досвід реалізації місцевих гендерних ініціатив в Україні.
2. Механізми формування й реалізації державної гендерної політики.
3. Європейська хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад.
4. Як механізми місцевих та парламентських виборів в Україні дозволяють реалізувати права жінок і чоловіків у процесі прийняття рішень.
5. Національний механізм з протидії домашньому та гендерно-обумовленому насильству в Україні.
6. Юридична відповідальність за дискримінацію, домашнє та гендерно-обумовлене насильство та сексизм в Україні та світі.
7. Роль ЄСПЛ у становленні принципів гендерної рівності та недискримінації.
8. Поняття множинної дискримінації.
9. Динаміка індикаторів гендерного розвитку в Україні відповідно до "Цілей розвитку тисячоліття".
10. Порівняльний аналіз представництва жінок та чоловіків у громадських рухах, політичних партіях та об'єднаннях України.
11. Формування гендерної культури у державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за допомогою культури, освіти та права.
12. Запровадження гендерно орієнтованого бюджетування в об'єднаних територіальних громадах України.
13. Зміст і основні ознаки комплексного підходу до вирішення проблем гендерної рівності на місцевому рівні.
14. Запровадження спеціальних механізмів гендерної політики у ЄС та США.
15. Партнерство Біарріц з утвердження гендерної рівності.
16. Роль права у формуванні політики гендерної рівності.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття,

відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота			Сума
Модуль 1		Індивідуальне завдання	
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2		
30	40	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)

добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЯ

1. Державна гендерна політика в Україні.
2. Соціально-правові аспекти гендерної політики в Україні.
3. Національний механізм забезпечення гендерної рівності в Україні.
4. Проблеми гендерної рівності у діяльності інститутів громадянського суспільства.
5. Система державного управління як інструмент формування і реалізації державної гендерної політики.
6. Проблеми впровадження принципу гендерної рівності у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування.
7. Актуальність гендерної освіти державних службовців і працівників органів місцевого самоврядування.
8. Гендерно-правова експертиза законодавства.
9. Міжнародні правові механізми та закордонний досвід правового забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.
10. Концептуальні підходи до визначення поняття «гендерна політика».
11. Поняття гендерних стереотипів, їх вплив на формування дискримінації за ознакою статі як явища.
12. Трансформація суспільного бачення гендерної рівності та її етапи.

13. Роль гендерної рівності в аспекті формування та розвитку сучасних демократій.
14. Принципи гендерної політики в системі публічного управління.
15. Стратегії гендерної політики (політика позитивних дій, антидискримінаційна політика, гендерний мейнстрімінг).
16. Характерні особливості гендерної політики в Україні та за кордоном.
17. Правове регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні.
18. Інтеграція гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів.
19. Правове забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці та соціального забезпечення.
20. Міжнародні документи та зобов'язання України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.
21. Міжнародні норми та стандарти гендерної рівності у сфері праці Міжнародної організації праці (МОП).
22. Роль медіа у формуванні культури гендерної рівності.
23. Сучасний стан участі жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні.
24. Роль громадських об'єднань у формуванні та реалізації гендерної політики.
25. Децентралізація та реформа місцевого самоврядування як потенціал та можливості для реалізації гендерної рівності
26. Гендерний підхід в діяльності органів місцевої влади.
27. Конвенція ООН з ліквідації усіх форм дискримінації щодо жінок.
28. Значення Стамбульської конвенції у процесі протидії домашньому та гендерно-обумовленому насильству.
29. Поняття дискримінації за ознакою статі та правові механізми боротьби із цим явищем.
30. Гендерний аналіз як інструмент впровадження гендерних підходів у державну політику.
31. Становлення суспільства гендерної рівності як світова стратегія.
32. Міжнародні механізми забезпечення гендерної рівності.
33. Конституційне забезпечення рівних прав та можливостей у національних суспільствах.
34. Інструменти вимірювання гендерної нерівності.
35. Гендерна рівність як одна із цінностей Європейського Союзу.
36. Принципи гендерної рівності в законодавстві ЄС.
37. Подвійний підхід у гендерній політиці ЄС (гендерна пріоритетизація і спеціальні заходи).
38. Інституційне забезпечення гендерної рівності у ЄС.
39. Роль Ради Європи у забезпеченні рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила

подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Гендерна політика в нормативно-правових документах. Частина 1. За заг.ред Левченко К.Б. / Г.Г. Жуковська, К.Б. Левченко, О.О. Остапенко, О.І. Сулова. Київ, 2020. 186 с. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3135>.
  2. Конституція України від 28.06.1996 р. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон від 08.09.2005 р. №2866. Редакція від 07.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон від 06.09.2012 р. №5207. Редакція від 30.05.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон від 07.12.2017 р. №2229. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  6. Вибірчий кодекс України: Закон від 19.12.2019 р. №396. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/396-20#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 01.06.2021).
  8. Положення про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. №390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/390-2017-%D0%BF#Text>.
  9. Державна стратегія забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 р. №752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#Text>.
  10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#n2 (дата звернення: 01.06.2021).
  11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 01.06.2021).
  12. Пекінська декларація, прийнята на четвертій Всесвітній конференції зі становища жінок 15 вересня 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text (дата звернення: 01.06.2021).
- Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. URL: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>.

Підручники

Гендерна політика в системі державного управління: підручник / за заг. ред. М. М. Білинської; авт. кол.: М.М. Білинська, Л.В. Гонюкова, Л.О. Воронько та ін. – Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. – 132 с.

Навчальні посібники

Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. — К.: Основи, 2017. — 256 с.

Монографії, наукові статті, довідники

Аналітичний огляд судової практики з вирішення спорів щодо дотримання гендерної квоти під час місцевих виборів 2020 року / Голуб О., Романюк П. — Видавництво Ради Європи (F-67075 Strasbourg Cedex <http://book.coe.int>). — Рада Європи,

червень 2021 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://rm.coe.int/review-of-judicial-practice/1680a39e80>

Впровадження стандартів гендерної політики на державній службі та в органах місцевого самоврядування: навчальна програма, робоча навчальна програма, конспект лекцій та тренінгів для підготовки аспірантів Інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів та аспірантів спеціальності «Парламентаризм та парламентська діяльність» напряму «Державне управління» / уклад. В. А. Гошовська, Л. А. Пашко, Н. Б. Ларіна, В. В. Святенко та ін. — К., 2012. — 110 с.

Головко Т.М. Правове забезпечення гендерної рівності в законодавстві країни (кримінально-правовий контекст) // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2010. — № 1. — С. 113 — 119.

Данилова Т. В. Державні інституції та рівноправність статей: боротьба триває [Текст] / Т. В. Данилова // Економіка та держава. — 2014. — № 1. — С. 95-97.

Дашковська О.Р. Принцип гендерної рівності: поняття, витоки і роль на сучасному етапі розвитку суспільства / О.Р. Дашковська // Порівняльно-аналітичне право. — 2014. — № 5. — С. 20 — 23. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pap.in.ua/5_2014/5.pdf

Івченко Ю.В. Гендерна рівність в Україні (національні особливості) / Ю.В. Івченко // Філософські та методологічні проблеми права. — 2013. — № 1 / 2. — С. 52 — 59.

Лазар І. Г. Гендерна політика поняття, визначення, управлінські підходи : словник-довідник Вид. 2-ге, доповнене. — Львів : Ліга-Прес, 2006. — 178 с.

Лазар І. Г. Механізми забезпечення паритетної демократії в органах публічної влади / І. Г. Лазар ; за наук. ред. проф. каф. держ. упр. та місц. самовряд. О. Д. Лазор. — Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2009. — 232 с.

Лазар І. Г. Сучасний стан гендерних досліджень / І. Г. Лазар ; за наук. ред. О. Я. Лазора. — Хмельницький : ТОВ «Приватна друкарня», 2009. — 288 с.

Маршавін Д.Ю. Діяльність державної служби зайнятості України щодо сприяння забезпеченню гендерної рівності в трудових відносинах: навч.-метод. посібник / Д.Ю. Маршавін, Л.Б.Магдюк. — К.: АртЕкономі, 2012. — 176 с.

Марценюк Т. Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4148/Martseniuk_henderna_polityka.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Мельник Т.М. Міжнародний досвід гендерних перетворень. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності / Т.М. Мельник. — К. : Логос, 2010. — 320 с.

Теоретико-методологічні та соціокультурні засади гендерної політики: світовий та вітчизняний досвід : навч.-метод. посіб. / уклад. Н.І. Земзюліна. — Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. — 104 с.

Урядовий уподноважений України з питань гендерної політики про Стратегію гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. URL: <https://rm.coe.int/-ull/16808af4cb>.

Українські жінки в горнілі модернізації / під заг.редакцією Оксани Кісь. - Харків: Видавництво КСД, 2017. — 304 с.

Tucker E. Feminist Political Theory. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3135#section-2> (дата звернення: 01.06.2022).

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України — <http://www.rada.gov.ua>; <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Президент України — <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний суд України — <http://www.ccu.gov.ua>
5. Верховний суд України — <http://www.scourt.gov.ua>
6. Вищий адміністративний суд України - <http://www.vasu.gov.ua>

7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
8. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
9. Міністерство соціальної політики України – <http://www.mlsp.gov.ua>
10. Міжнародна організація праці – <http://www.ilo.org>.
11. Рада Європи – <http://www.coe.int>
12. Права людини. Ресурс Ради Європи – <http://www.humanrights.coe.int>
13. Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int>
14. Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
15. Європейська соціальна хартія – <http://www.chartesociale.coe.int>
16. Європейський Союз – <http://europa.eu.int/index-en.htm>
17. Інформаційний портал «Гендер в деталях» – <https://genderindetail.org.ua/>.